

Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybai

2015-09-25 Nr. 1400-329

Algirdo g. 27A, Vilnius

DĖL 900/1800 MHZ AUKCIONO SĄLYGŲ APRAŠO PROJEKTO

Dėkojame už susitikimo, vykusio 2015 m. rugsėjo 23 d., metu suteiktą galimybę pateikti savo pastabas bei komentarus Aukciono suteikti teisę naudoti radijo dažnius (kanalus) iš 880-915 MHz ir 925-960 MHz suporuotos radijo dažnių juostos bei 1710-1785 MHz ir 1805-1880 MHz suporuotos radijo dažnių juostos sąlygų aprašo projektui (toliau – Aprašas). Susitikimo metu buvo aptarta didžioji dalis suinteresuotoms šalims iškilusių klausimų. Vis dėlto, kai kurie klausimai dėl laiko stokos nebuvo aptarti. Norime atkreipti Ryšių reguliavimo tarnybos (toliau – Tarnyba) dėmesį į kelis, mūsų nuomone, svarbius Aprašo aspektus.

Dėl leidimų skaičiaus

Kaip esame nurodę susitikimo metu, mūsų nuomone, Apraše nurodyti radijo dažniai būtų efektyviausiai panaudoti, jei būtų skirstomi į 3 blokus, o ne 6. Žemiau pateikiame detalią argumentaciją.

1. Šiuo metu mūsų bendrovė GSM ir didžiąją dalį UMTS technologija pagrįstų paslaugų teikia 900 MHz radijo dažnių juostoje. Padidinus leidimų skaičių iki 6 ir atitinkamai sumažinus radijo dažnių juostos plotį, gali tecti rinktis - ar vartotojams būtų teikiamos GSM ar UMTS technologija pagrįstos paslaugos. Tokiu atveju susidarytų situacija, kai didelei daliai vartotojų būtų prieinamos paslaugos teikiamos GSM/LTE arba UMTS/LTE pagrindu.

Pirmuoju atveju, vartotojams, kurie turi galinius įrenginius, nepalaikančius LTE standarto, būtų teikiamos GSM balso paslaugos ir duomenų perdavimo paslaugos geriausiu atveju EDGE technologijos pagrindu ir kurios palaikomas duomenų perdavimo greitis tikrai neatitinka šios dienos vartotojų poreikių. Antruoju atveju vartotojams būtų teikiamos UMTS balso paslaugos ir duomenų perdavimo paslaugos LTE technologijos pagrindu, tokiu atveju vartotojams iš viso nebūtų teikiamos GSM technologija paremtos paslaugos ir tokie vartotojai turėtų pasikeisti savo galinius įrenginius, o tai sąlygotų ženklų finansinę naštą vartotojams. Tokiu atveju racionalesnis sprendimas atrodytų rinktis pirmąjį variantą (GSM/LTE), tačiau net ir

tada didelei daliai vartotojų, kurių galiniai įrenginiai nepalaiko LTE technologijos (LTE palaiko tik apie 12 % visų galinių įrenginių) duomenų perdavimo greitis sumažėtų keliais kartais. Mūsų požiūriu, leidimų skaičius ir radijo dažnių juostų plotis turi užtikrinti, kad paslaugų kokybė galutiniam vartotojui po 2017 m. spalio 31 d. bus geresnė nei šiuo metu (tai daugelio metų tendencija) ir jokiu būdu ne blogesnė nei šiuo metu.

Net ir tuo atveju, jei 5,5 MHz radijo dažnių juosta 900 MHz radijo dažnių ruože būtų naudojama tik GSM pagrindu teikiamoms paslaugoms, GSM paslaugų kokybė gerokai pablogėtų. Kokybė pablogėtų dėl tinklo planavimo poreikių – 25 kanalų nepakanka tinkamam radijo planavimui atlikti. Ypatingai didelė problema planuojant radijo tinklą kiltų pasienio ruožuose dėl labai ribotų radijo dažnių resursų tose vietovėse (tikėtina, kad tose vietovėse tektų išjungti GSM technologija pagrįstas paslaugas). Taip pat didelė problema dėl paslaugų kokybės kiltų ir miestuose, o riboti radijo dažnių resursai pasienio zonoje ženkliai įtakoja ir nemažai daliai Vilniaus miesto (30 km ribose nuo sienos su Baltarusija) gyventojams teikiamų paslaugų kokybę.

2. Tam, kad išlaikyti GSM paslaugų kokybę, būtų reikalingos didelės papildomos investicijos, kurios realios naudos vartotojui neduotų (būtų tiesiog išlaikomas dabartinis paslaugų kokybės lygis). Mūsų vertinimu, tam, kad išlaikyti paslaugų kokybę, dalį srauto tektų perkelti į 1800 MHz radijo dažnių juostą. Mūsų atveju tam reikėtų perplanuoti Bitė Lietuva radijo tinklą visoje šalies teritorijoje ir, siekiant išlaikant esamą paslaugų kokybę, tektų pastatyti apie 600 naujų bazinių stočių, kurios vienos kaina siekia apie 30 000 EUR. Tokiu būdu vien tam, kad išlaikyti esamą GSM paslaugų kokybę, tektų investuoti apie 18 000 000 EUR. Mūsų požiūriu, tai būtų itin neracionalus lėšų panaudojimas – daug prasmingiau būtų šią sumą investuoti į LTE ar LTE Advanced technologijas.
3. Kitas svarbus aspektas į kurį mūsų nuomone reikėtų atsižvelgti - tai mažiau efektyvus radijo dažnių panaudojimas, jei būtų išduodami 6 leidimai – kiekvienam leidimui iš abiejų pusių reikalingos 200 kHz apsauginės juostos, kurios nebus naudojamos. Tokiu būdu sumažėja bendras efektyviai naudojamo radijo dažnių spektro kiekis.
4. Lietuvos teritorijos padengimui LTE ryšiu reikalinga 800 MHz arba 900 MHz radijo dažnių juostos. 800 MHz radijo dažnių juosta tam nėra tinkama dėl didelių teritorinių apribojimų ją naudoti, todėl tam, kad padengti tokią Lietuvos teritorijos bei namų ūkių dalį kaip numatyta Apraše, LTE technologija, reikalinga 900 MHz radijo dažnių juosta. Tuo atveju, jei šioje juostoje būtų galima naudoti tik 5,5 MHz, teorinis vieno vartotojo pasiekiamas duomenų perdavimo greitis būtų apie 30-33 Mb/s, o realus apie 20 Mb/s. Tokiu atveju praktiškai neįmanoma būtų įgyvendinti reikalavimą teikti nemažesnės nei 30 Mb/s duomenų perdavimo greitį.

Dėl garantijos bei pradinio mokėjimo dydžio.

Šiuo metu Aprašo 27.12.1 punktas numato, kad pateikiamos garantijos dydis yra 500 000 eurų, Aprašo 67.1 punktas numato, kad pradinės įmokos dydis yra 500 000 eurų, o Aprašo 67.2 punktas numato, kad likusi įmokos dalis proporcingai išskaidoma 15 metų terminui. Tiek garantijos, tiek pradinės įmokos tinkamo dydžio nustatymu siekiama užtikrinti, kad aukcione dalyvaujantys asmenys būtų finansiškai pajėgūs investuoti į atitinkamus radijo dažnius bei tinklus, o taip pat tinkamai subalansuoti vėlesnius mokėjimus už aukcione įsigytus dažnius.

Atkreipiame Tarnybos dėmesį į tai, kad 900/1800 MHz radijo dažnių juostos - vienos svarbiausių tiek judriojo ryšio paslaugų teikėjams, tiek vartotojams, tiek valstybei. Tuo tarpu Apraše numatyti finansiniai reikalavimai (banko garantijos dydis, pradinės įmokos dydis bei likusios kainos dalies sumokėjimo terminas) yra vieni žemiausių, lyginant su kitais Tarnybos rengtais aukcionais bei konkursais. Atsižvelgiant į teisėtų lūkesčių principą, Tarnyba turėtų taikyti vienodą praktiką visų savo rengiamų radijo dažnių aukcionų bei konkursų metu, tokiu atveju būtų išvengta spekuliacijų, kad vienu aukcionų ar konkursų metu nustatomi reikalavimai yra nepagrįstai maži, o kitų – nepagrįstai dideli.

Atsižvelgiant į tai, siūlome peržiūrėti banko garantijos, pradinės įmokos bei likusios kainos dalies sumokėjimo terminus ir ateityje laikytis panašios praktikos. Kadangi 900/1800 MHz radijo dažnių svarba (ne tik judriojo ryšio operatoriams) yra itin didelė, todėl siūlome šiame aukcione nustatyti, kad pradinė įmoka siektų nemažiau nei 50 % laimėtojo pasiūlytos kainos arba visa kaina būtų mokama iš karto, o likusi suma sumokama per 5 metus. Banko garantija tokiu atveju galėtų būti lygi pradinės įmokos arba pasiūlytos kainos dydžiui.

Dėl aukciono datos

Aprašo 42 punkte numatyta, kad aukciono pradžia skelbiama 2015 m. lapkričio 30 d. Atsižvelgiant į iki šiol buvusių aukcionų praktiką, galima pagrįstai prognozuoti, kad aukcionas baigsis ne anksčiau nei antroje gruodžio mėnesio pusėje ir sutaps su Kalėdinių atostogų laikotarpiu. Visiškai įmanoma, kad tokiu atveju aukcionas gali baigtis ir 2016 m. pradžioje. Tiksliesnio įmonės biudžeto sudarymo, vykdymo bei apskaitos tikslais, pageidautume, kad aukcionas baigtųsi ir mokėtina suma už radijo dažnius aukciono laimėjimo atveju paaiškėtų 2015 m. Atsižvelgiant į tai, siūlome, kad aukcionas būtų pradėtas 2015 m. spalio 30 d. Manome, kad Tarnybai Aprašą patvirtinus 2015 m. rugsėjo pabaigoje, liktų pakankamai laiko potencialiems dalyviams tinkamai pasiruošti aukcionui bei pateikti reikalingus dokumentus.

UAB "Bitė Lietuva" vardu

adv. Vitalijus Kirvaitis